

MUHASEBE STANDARTLARININ SEKTÖREL ALGILANMASI: MERMER İŞLETMELERİ ÖRNEĞİ^{1,2}

DOI NO: 10.5578/jeas.66155

ALPER KAHRAMAN³, CANTÜRK KAYAHAN⁴

ÖZET

Küreselleşme, teknolojideki gelişim ve değişimler ve de rekabet, dünyada ortak bir uluslararası muhasebe standartlarının oluşturulmasını gerektirmiştir. Uluslararası muhasebe standartlarının temel hedefi; dünyada uygulanan muhasebe sitemleri arasındaki farklılıkları en aza indirmek ve ülkeler arası uyumu sağlamaktır. Bu yakınsama sürecinde madenlerle ilgili olarak, IFRS-6 standardı düzenlenmiştir. Standardın amacı ise; maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesine ilişkin finansal raporlama esaslarını belirlemektir.

Çalışmada, Afyonkarahisar'da faaliyet gösteren mermer işletmeleri üzerinde, uluslararası muhasebe standartlarının etkileri ile IFRS-6 standardının getirdiği düzenlemelerin algılanmasına yönelik bir araştırma yapılmıştır. Uluslararası muhasebe standartlarının getirdiği ana ilkeler ve IFRS-6 standardının getirdiği düzenlemeler referans alınarak hazırlanan anket soruları, Afyonkarahisar ili ticaret sicilinde kayıtlı 30 adet mermer madeni arama faaliyetinde bulunan işletmelere uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında test edilmiştir. Yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; IFRS-6 standardı hakkında katılımcıların yeterli düzeyde teknik ve yasal mevzuat bilgisinin olmadığı ancak düzenlemelerin önemine yönelik algının var olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Muhasebe Standartları, Mermer, Algi.

JEL Kodları: M49, R19, A19.

93

THE PERCEPTION OF ACCOUNTING STANDARDS: A CASE OF MARBLE ENTERPRISES

ABSTRACT

Globalization, development and change in technology, and also competition have required a common international accounting standard to be established around the world. The main objective of the international accounting standards; is not only to create single and common accounting system and rearrange the companies relationship between its stakeholders and create under standable, reliable, transparent financial statements. In this convergence process as regards mineral IFRS-6 standards have been prepared. The purpose of the standard; to determine the principles of financial reporting related to the exploration for and evaluation of mineral resources.

In this study a research was conducted for detecting towards effects of international accounting principles and arrangements of IFRS-6 on marble enterprises operating in Afyonkarahisar city. The survey questions which were applied to 30 mine companies are prepared considering the references of international accounting principles and arrangements of IFRS-6. Collected datas were tested by SPSS programme. According to the results at the end of there search; accountant of mine companies have the perception about importance of IFRS-6 however; there are sort of lacunas detected in the implementation or the execution of these principles.

Keywords: International Accounting Standards, Marble, Perception.

JEL Codes: M49, R19, A19.

¹ Geliş Tarihi: 04.08.2017 - Kabul Tarihi: 28.11.2017.

² Bu çalışmanın hazırlanmasında Alper Kahraman'ın 2016 yılı AKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde kabul edilen, yayınlanmamış yüksek lisans tezinden faydalanılmıştır.

³ Doktora Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, kahramanalper89@gmail.com

⁴ Doç.Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, BMYO, Finans-Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, ckayahan@aku.edu.tr

GİRİŞ

Küreselleşmenin etkisiyle ülkeler arasındaki etkileşim artmış, uluslararası rekabet ve işbirliği önemli hale gelmiştir. Ayrıca teknolojik gelişmeler ve bilgi çağının getirdiği yenilikler de dünyada haberleşme ve iletişimi hızlandırmıştır. Bu gelişmeler, dünyada sınırların ortadan kalkmasına, ulusal ve uluslararası sermaye hareketlerinin gelişme ve büyümesine olumlu katkı yapmıştır.

Yaşanan ekonomik ve teknolojik gelişmeler, ülke ekonomileri arasındaki hareketliliği ve bağımlılığı artırarak, finansal piyasalarda bazı düzenlemelerin yapılması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Bu düzenlemelerden biri de muhasebe standartları alanında gerçekleşmiştir. 1973 yılında; Kanada, Fransa, Almanya, Japonya, Meksika, Hollanda, İngiltere ve İrlanda gibi finansal piyasası gelişmiş olan ülkeler, uluslararası alanda kullanılacak ortak bir muhasebe sisteminin kullanılması konusunda anlaşmaya varmışlardır (Parlakkaya, 2004:123).

Bu anlaşmayla; muhasebe bilgilerinin yer aldığı finansal tablolara dayanarak karar alma durumunda olan kişi ve kurumların karar alma sürecinde sağlıklı, güvenilir ve karşılaştırmaya uygun nitelikte bilgi elde etmesi amaçlanmıştır. Bunun yanında, muhasebe uygulamalarında ortaya çıkan uyum sorunlarının da giderilmesi muhasebe standartlarının diğer amaçları arasında sayılabilir.

Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASB), 1973 yılında uluslararası muhasebe standartlarını yayımlamak ve düzenlemek amacıyla kurulmuştur. Böylece kurumsal bir görünüm sergileyen muhasebe standartlarının, 2001 yılında ise komitenin tüm yetkilerinin Uluslararası Muhasebe Standartları Kuruluna (IASB) devredilmesiyle tek bir çatı altında toplanması sağlanmıştır.

Bu yaşanan değişimle, dünya genelinde uluslararası muhasebe standartlarının kullanımı yaygınlaşmış ve 2005 yılından itibaren (Uluslararası Finansal Raporlama ve Muhasebe Standartları) IFRS/IAS'lerin Avrupa borsalarında kayıtlı işletmeler tarafından uygulanması kararlaştırılmıştır. Amerikan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB), IFRS'nin Amerikan işletmeleri tarafından uygulanması yönünde yeni bir rota çizmesiyle, dünya genelinde muhasebe standartlarının kullanım alanı da genişlemiştir (Aysan, 2007:54).

Uluslararası muhasebe standartlarının uygulama alanının genişlemesiyle beraber, Türkiye de bu süreçte yerini alarak gerekli adımları atmıştır. Özellikle Avrupa Birliği'ne adaylık süreci ve

Avrupa ile olan ekonomik ve ticari ilişkilerin artması, uluslararası muhasebe standartlarına uyum sürecini hızlandırmıştır. Bu kapsamda, SPK'ya bağlı halka açık işletmelerin, düzenledikleri finansal raporlamalara ilave olarak (Türkiye Finansal Raporlama ve Muhasebe Standartları) TMS ve TFRS'lere göre raporlama yapması aynı zamanda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) 2006 yılı itibarıyla tüm bankaların ve finans kuruluşlarının, bağımsız denetime tabi mali tablolarında, TFRS-TMS finansal setini uygulama zorunluluğu getirmesi, uyum çalışmalarına yönelik en iyi örneklerdendir.

2011 yılında yeni Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddelerinin değiştirilmesiyle muhasebe standartlarının uygulama alanı da genişlemiştir. Yeni TTK ile halka açık olan ve olmayan tüm işletmelerin, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) ile uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarını (TMS), muhasebe ve finansal raporlama işlemlerinde uygulamak ile mükellef kılınmıştır.

Bu bağlamda çalışmanın amacı; Afyonkarahisar'da faaliyet gösteren mermer işletmeleri üzerinde, TFRS-TMS'nin yarattığı etkiler ve TFRS-6 Maden Araştırma ve Değerleme standardının getirdiği düzenlemeler ve yeniliklerin Afyonkarahisar ili ticaret siciline kayıtlı maden işletmelerinin yöneticileri tarafından nasıl algılandığını değerlendirmek ve bakış açılarını ortaya koymaktır.

Sonuç olarak, Afyonkarahisar'da faaliyet gösteren mermer işletmelerinin muhasebe standartları ile ilgili bilgi düzeyini ölçmeye yönelik yapılan bu çalışmanın reel sektörün TFRS-TMS bilgi düzeyine ve yaygınlaşmasına katkı yapacağı; TFRS-6 standardının varlığı ve kullanımında farkındalık oluşturacağı; böylece mali tabloların şeffaf, güvenilir, anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir bir kurumsal muhasebe bilgi sisteminin, küresel düzeyde işleyişini destekleyebileceği değerlendirilebilir.

1. LİTERATÜR TARAMASI

Daske, Hail, Leuz ve Verdi (2008:1130-1131) tarafından uluslararası muhasebe standartlarının algılanmasına yönelik olarak, 25 ülkede toplam 35.000 işletme üzerinde uygulanan kapsamlı bir araştırma yapılmıştır. Bu çalışmada, IFRS'nin kullanımı ile birlikte işletmelerin borsa likiditesinin arttığı ve öz sermaye maliyetinin düştüğü tespit edilmiştir. Ayrıca IFRS'nin, işletmelerin daha güçlü ve düzenli bir ortamda faaliyet göstermesine pozitif katkı sağladığı belirtilmiştir.

Ülkü (2008:76) ise İstanbul'un çeşitli ilçelerinde faaliyet gösteren, mali müşavirler odasına kayıtlı muhasebe meslek mensuplarının, KOBİ TFRS/TMS'yi nasıl algıladıklarını ortaya koymak amacıyla çalışma yapmıştır. Çalışma sonucunda; KOBİ'lerin TFRS'ye geçişle birlikte mali tabloların şeffaflığa, kaliteli bilgi üretimine ve karşılaştırılabilirliğe dönüşeceğini düşünen meslek mensuplarının çoğunlukta olduğu görülmüştür. Ayrıca KOBİ'lerin finansman sıkıntısı ve kurumsallaşma problemlerinin aşılmasında, TFRS/TMS'nin çözüm olacağını düşünen meslek mensuplarının oranı da yüksek bulunmuştur.

Erdoğan ve Dinç (2009:167) tarafından, TFRS/TMS'nin algılanmasına yönelik en geniş kapsamlı çalışmalarından biri gerçekleştirilmiştir. Türkiye genelinde 768 meslek mensubu ile yürütülen çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının standartlar konusunda bilgi düzeyleri ve yeterlilikleri ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışmada belirtildiğine göre; muhasebecilerin önemli bir kısmının, muhasebe standartları hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadığı ayrıca konu ile ilgili bilgi düzeyinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Naoum, Sykianakis ve Tzovas (2011:68) ise Yunanistan'da borsaya kayıtlı; 42 büyük işletmenin finansal yöneticileri üzerinde uluslararası muhasebe standartlarının algılanmasına yönelik çalışma gerçekleştirmişlerdir. Buna göre; IFRS ile mali tabloların kalitesinde iyileşme sağlandığı ancak IFRS kullanımının olumlu etkiler yaratacağını düşünenlerin ise düşük oranlarda kaldığı gözlenmiştir.

Kim (2011:47), tarafından Amerika'da eğitim gören üniversite öğrencileri üzerinde uluslararası muhasebe standartlarına ilişkin algılama çalışması yapılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen tespitlere göre; katılımcı öğrenciler, IFRS kullanımıyla beraber finansal piyasaların daha güvenli ve şeffaf olacağını düşünmekte, IFRS'nin finansal piyasaların gelişmesinde olumlu katkıları olacağına inanmaktadırlar.

Kurcan, Uyar ve Tetik (2011:26), Antalya ve Alanya Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odalarına kayıtlı meslek mensuplarının, muhasebe standartlarına ilişkin bakış açılarının araştırıldığı çalışmada; meslek mensuplarının muhasebe standartları konusundaki bilgi seviyesinin sınırlı düzeyde ve düşük olduğu görülmüştür. Uygulanma sürecinde yaşanan kavram karmaşıklığı, bilgi eksikliği, meslek mensuplarına yüklenen ek sorumlulukların fazla olması ve geleneksel vergi muhasebesinden

kopmanın yavaş olması gibi nedenlerden dolayı çeşitli sıkıntılar yaşanabileceği ifade edilmiştir.

Kırloğlu ve Şenol'un (2011:43), Marmara bölgesinde faaliyet gösteren 363 işletme üzerinden yürüttükleri çalışmada, KOBİ'lerin BASEL II ve IFRS hakkında farkındalık ve bilgi düzeyleri ölçülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre; KOBİ'lerin büyük bir kısmının, IFRS ile ilgili herhangi bir çalışmada bulunmadıkları ve konu hakkında pek fazla bir bilgiye sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır. Aynı sonuçlar Basel II kriteri için de geçerli olup farkındalık düzeylerinin düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Strouhal vd., (2013:285), IFRS çerçevesinde finansal tablo bilgi düzeyini ve algısını ölçmeye yönelik olarak yaptıkları çalışma; Çek Cumhuriyeti'nde faaliyet gösteren 346 KOBİ düzeyinde faaliyet gösteren işletme üzerine uygulanmıştır. IFRS konusunda profesyonel meslek mensuplarına yönelik verilen eğitimlerin; rekabet etme gücünü artırdığı, değişen şartlara uyumu kolaylaştırdığı ve uluslararası alanda daha iyi faaliyet göstermesine katkı sağladığı saptanmıştır.

Aderemi ve Isenmila'nın (2013:209), Nijerya'da borsada faaliyet gösteren işletmelerin; finansal direktörleri, finansal rapor kullananları ve hazırlayanlar üzerinde, IFRS algısının ölçümüne yönelik olarak yaptıkları çalışmada; Uluslararası muhasebe standartlarının işletmelerin karlılık ve büyüme oranlarına olumlu etkide bulunduğu ayrıca işletmelerin yönetim bilgisi ve kalitesi açısından da iyileşme sağladığı belirtilmiştir.

Uyar ve Güngörmüş (2013:87), KOBİ TFRS/TMS'nin algı ölçümüne yönelik olarak Türkiye genelinde 128 adet muhasebe meslek mensubu ile yaptıkları çalışmada; meslek mensuplarının KOBİ'lerin TFRS hakkında çok az bilgi sahibi oldukları ve yeterli olmayan personel eğitimlerinin, TFRS uygulaması konusunda en büyük engel oluşturduğu tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğunda KOBİ TFRS ile TAM SET TFRS arasındaki ana farklılıklar hakkında herhangi bir farkındalık olmadığı da ortaya çıkmıştır.

Fidan ve Cinit (2013:58) ise, Eskişehir ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının, KOBİ muhasebe standartları ile ilgili farkındalık düzeyini ölçmek amacıyla bir inceleme yapmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; KOBİ'lerde TFRS'nin uygulanmasıyla birlikte meslek mensuplarının, iş yüklerinin artacağı ve meslek mensuplarının çok fazla olan iş yüklerinin TFRS uygulamaları ile birlikte daha da fazla olacağı düşünülmektedir. Mbetu, Marume ve Srinivasan (2014:18), tarafından yapılan ve Zimbabve şehrinde faaliyet gösteren muhasebe

meslek mensupları ve denetimcilere yönelik yapılan algı çalışmasında; muhasebecilerin ve denetçilerin sahip oldukları niteliklerin uluslararası muhasebe standartlarının gerekliliklerini yerine getirmede yeterli olmadığı ve standartların uyumlaştırma sürecinde sorunlar yaşanabileceği belirtilmiştir.

Bengü, Özdemir ve Çelik (2014:26) Niğde ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının finansal raporlama standartlarına bakış açılarının değerlendirilmesi amacıyla yaptıkları araştırmada, lisans ve üzeri eğitimi almış meslek mensuplarının ön lisans ve öncesi eğitimi alan gruplara kıyasla muhasebeye ilişkin güncel uygulamaları takip etme eğilimlerinin daha yüksek düzeyde olabileceği ve yaşı ilerlemiş olan meslek mensuplarının standartlara olan uyumda zorlanma ihtimali öne çıkmaktadır. Muhasebe standartlarına geçişle birlikte meslek mensuplarının daha vasıflı olarak nitelendirileceği ve muhasebe işlemlerinde ise güvenin artacağına inanılmaktadır.

Yel ve Erdem (2015:228) Bolu ili merkezinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının UFRS hakkındaki farkındalık düzeylerinin tespit etmek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmada, meslek mensuplarının genel anlamda konu hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olduğu ve UFRS hakkındaki farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu gözlenmiştir. Ayrıca UFRS'nin yaratacağı olumlu etkiler açısından beklentinin üst seviyede olduğu tespit edilmiştir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE KAPSAMI

Bu araştırmanın amacı, TFRS-TMS standartlar setinin yarattığı olumlu etkiler ile TFRS-6 Maden Araştırma ve Değerleme standardının getirdiği düzenlemeler ve yeniliklerin Afyonkarahisar ili ticaret siciline kayıtlı mermer işletmelerinin yöneticilerinin yanında muhasebe departmanı sorumluları tarafından hangi düzeyde algılandığını tespit etmeye yöneliktir. Araştırma kapsamında Afyonkarahisar'da faaliyet gösteren mermer işletmeleri üzerine anket çalışması yapılmıştır. Afyonkarahisar ili sınırları içinde 105 adet mermer işletmesi bulunmaktadır. Bu işletmelerden 100 tanesi de mermer madeni arama ve değerlendirme işleminde bulunmaktadır.

Afyonkarahisar'da TFRS-6 Maden Arama ve Değerleme standardının algı ölçümüne yönelik olarak ana kütlenin belirlenmesi amacıyla; Afyonkarahisar ili ticaret siciline kayıtlı işletmelerin listesi, Afyonkarahisar Ticaret Odasına ait internet sitesinden temin edilmiştir.

Bu listede bulunan 105 işletmenin 20'si maden rezervinin bulunduğu yerde faaliyet göstermediği için ulaşılamamış ve elektronik posta ile

gönderilen anketlere ise hiçbir şekilde cevap verilmemiştir. Geri kalan 85 adet mermer işletmenin 35'i ana sözleşmesinde madencilik faaliyetinde bulunabilir ibaresi yer aldığı halde herhangi bir maden arama faaliyetinde bulunmadığı için ankete dâhil edilmemiştir.

Son olarak, 50 mermer işletmesi üzerinde uygulanmaya başlanan anket çalışması, yöneticilerin yeterli zamanlarının olmaması ve ankette bulunan bazı soruların "ticari sır" kavramı öne sürülerek cevaplanmaması örneklemin temsil kabiliyetini azaltmıştır. Bu kısıtlardan dolayı ancak 30 farklı işletme üzerinde anket çalışması uygulanabilmiştir.

Araştırmaya dâhil olan işletmelerin bulunduğu yerler ve ihracat yapıyor olma durumu arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Bu analize ek olarak, işletmelerin faaliyette buldukları bölgeler ve muhasebe standartlarına olan ilgi durumu açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işletmelerin yeni getirilen muhasebe standartlarını okuma durumu ve ihracat yapma durumu arasındaki ilişki tablolar aracılığıyla açıklanmıştır.

Anket ilgili sorular hazırlanırken, Afyon ilinde faaliyet gösteren 2 adet Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir ile il genelinde sadece bir adet bulunan Bağımsız Denetim İşletmesi ile görüşülmüştür. Son olarak, madencilik sektöründe faaliyet gösteren (özellikle maden arama faaliyetinde bulunan) 2 işletme yöneticisi ile birebir temasa geçilerek, konu hakkında bilgi alınmaya çalışılmıştır.

3. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada sorular 30 katılımcıya yöneltilmiş olup, 5'li likert ölçeği kullanılmıştır. Bu kapsamda soruların 10 önermeye katılımcıların tamamı dâhil edilmiş olup eksik veri bulunmamaktadır. Yargılarda ters ölçek kullanılmamıştır. Dolayısı ile ortalamalar genel yargı açısından tutarlı bir eğilim göstermektedir. Buna ek olarak, uluslararası muhasebe standartlarının yarattığı olumlu etkiler ve TFRS-6 standardının getirdiği düzenlemeler analiz edilmiştir. Önermelerde bulunan yargılar olumsuzdan olumluya doğru, 1'den 5'e kadar "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde sunulmuştur.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE ANALİZ SONUÇLARI

Araştırma kapsamında uygulanan anket çalışmasının sonuçları, gerekli kodlar verilerek "SPSS 20,0 for Windows" programına yüklenmiş ve araştırma amaçları yönünde istatistiksel analize tabi tutulmuştur. Elde edilen verilere güvenilirlik analizi uygulanarak Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmış ve %73,5 güvenilirlik elde

edilmiştir. Araştırma kapsamında uygulanan anket çalışmasının sonuçları, gerekli kodlar verilerek "SPSS 20,0 for Windows" programına yüklenmiş ve araştırma amaçları yönünde istatistiksel analize tabi tutulmuştur. Araştırmanın demografik özelliklerine ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo-1'de verilmiştir. Tablo-1'de görüldüğü üzere, ankete katılanların eğitim durumu; 3'ü (%10) lise mezunu, 10'u (%33,3) ön lisans mezunu, 17'si (56,7) lisans mezunu seviyesinde olduğu görülmüştür.

Tablo 1: Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Eğitim	Sayı (f)	Yüzde (%)
Lise	3	10,0
Ön lisans	10	33,3
Lisans	17	56,7
Genel	30	100,0

Tablo 2: İşletmelerin Bulunduğu Yerler ile İhracat Yapıyor Olma Durumu Arasındaki İlişki

BÖLGE VE İHRACAT			İHRACAT		TOPLAM
			YOK	VAR	
BÖLGE	ORGANİZE	İşletme sayısı	2	8	10
		Bölge içi payı	20,0%	80,0%	100,0%
		Toplam işletme içindeki payı	6,7%	26,7%	33,3%
	ORGANİZE DIŞI	İşletme sayısı	9	11	20
		Bölge içi payı	45,0%	55,0%	100,0%
		Toplam işletme içindeki payı	30,0%	36,7%	66,7%
TOPLAM	İşletme sayısı	11	19	30	
	Bölge içi payı	36,7%	63,3%	100,0%	

Araştırmaya dâhil olan 30 işletmenin bulunduğu yerler ve ihracat yapıyor olma durumu arasındaki ilişki Tablo-2'de verilmiştir. Organize sanayi bölgesinde kurulan işletmelerin %80'i ihracat yapıyorken, %20'si sadece yurt içi pazarda faaliyet göstermektedir. Organize sanayi bölgesi dışında bulunan işletmelerin ise %55'i ihracat yaparken, %45'i sadece yurtiçi pazarda yer

almaktadır. Toplamda yer alan tüm işletmelerin %63,3'ü ihracat yapmaktadır. Organize sanayi bölgesinde kurulan işletmelerin diğerlerine göre dışarıya açılma oranı da daha yüksektir. Bu durum işletmelerde iç ve dış pazar verilerinin muhasebeleştirilmesi dolayısı ile daha sistemli ve anlaşılır olma durumunu gerektirmektedir.

Tablo 3: İşletmelerin Bulunduğu Yerler ve Muhasebe Standartlarına Olan İlgisi Durumu

BÖLGE VE OKUNMA			OKUNMA		TOPLAM
			OKUNDU	OKUNMADI	
BÖLGE	ORGANİZE	İşletme sayısı	1	9	10
		Bölge içi payı	10,0%	90,0%	100,0%
		Toplam işletme içindeki payı	3,3%	30,0%	33,3%
	ORGANİZE DIŞI	İşletme sayısı	3	17	20
		Bölge içi payı	15,0%	85,0%	100,0%
		Toplam işletme içindeki payı	10,0%	56,7%	66,7%
TOPLAM	İşletme sayısı	4	26	30	
	Bölge içi payı	13,3%	86,7%	100,0%	
	Toplam işletme içindeki payı	13,3%	86,7%	100,0%	

Araştırmaya dâhil olan tüm işletmelerin bulunduğu yerler ve muhasebe standartlarına olan ilgi durumu arasındaki ilişki Tablo-3'de verilmiştir. Organize sanayi bölgesinde kurulan işletmelerin %10'u yeni düzenlemeye ilişkin standartları okumuş olup, %90'ı halen okumamıştır. Organize sanayi bölgesi dışında bulunan işletmelerin ise %15'i yeni düzenlemeye

ilişkin standartları okumuş, %85'i halen bilgi sahibi değildir. Toplamda yer alan tüm işletmelerin %13,3'ü yeni standartları okumuştur. Çalışmada ortaya çıkan dikkate değer bir sonuçta; organize sanayi bölgesinde kurulan işletmelerin diğerlerine göre yeni getirilen standartları okuma oranı daha düşük olmasına karşın, organize sanayi bölgesinde kurulan işletmelerin diğer bölgelerde

kurulan işletmelere kıyasla ihracat yapma oranının daha yüksek olmasıdır.

Tablo 4: İşletmelerin Muhasebe Standartlarını Okuma Durumu ile İhracat Yapma Oranı Arasındaki İlişki

OKUNMA VE İHRACAT		İHRACAT		TOPLAM
		YOK	VAR	
OKUNDU	İşletme sayısı	1	3	4
	Kendi içindeki payı	25,0%	75,0%	100,0%
	Toplam işletme içindeki payı	3,3%	10,0%	13,3%
OKUNMADI	İşletme sayısı	10	16	26
	Kendi içindeki payı	38,5%	61,5%	100,0%
	Toplam işletme içindeki payı	33,3%	53,3%	86,7%
TOPLAM	İşletme sayısı	11	19	30
	Kendi içindeki payı	36,7%	63,3%	100,0%
	Toplam işletme içindeki payı	36,7%	63,3%	100,0%

Araştırmaya dâhil olan tüm işletmelerin yeni getirilen muhasebe standartlarını okuma durumu ve ihracat yapma durumu arasındaki ilişki Tablo-4'de verilmiştir. Standartları okuyan işletmelerin %75'i ihracat yapıyorken, %25'i ihracat yapmamaktadır. Standartları okumayan işletmelerin ise %61,5'i ihracat yapıyorken, %38,5'i ihracat yapmamaktadır. Toplamda yer alan tüm işletmelerin %63,3'ü yeni standartları okumuştur. Bu durum ihracat yapan işletmeler ile daha sistemli bir muhasebe yapısının gerekliliği arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Katılımcıların önemli bir kısmı, muhasebe standartları ile işletme bilgilerinin karşılaştırılabilme ve kıyaslanabilme düzeyinin kolaylaşması, işletmelerin daha kaliteli bilgi üretmesi ve kurumsallaşma sağlanması, işletmelerin mali performansları hakkında daha doğru bilgiye ulaşmanın mümkün olacağını düşünmektedir.

Tablo 5: Maden Araştırma ve Değerleme Standardına İlişkin Betimsel İstatistikler

Maddeler		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	\bar{X}	S.S.
1. İşletme bilgilerinin kıyaslanabilmesi ve kaliteli bilgi üretmesi önemlidir.	f	1		2	11	16	30	4,37	0,8
	%	3,3		6,7	36	53,3	100		
2. Mali tabloların standardize edilmesi ve ortak bir muhasebe dili olması önemlidir.	f		1	1	14	14	30	4,37	0,7
	%		3,3	3,3	46	46,7	100		
3. Mali tabloların anlaşılır, güvenilir ve şeffaf olması önemlidir.	f	2		3	10	15	30	4,20	1,1
	%	6,7		10	33	50	100		
4. İşletmelerin finansal performansları hakkında doğru ve kaliteli bilgiye ulaşmak önemlidir.	f	3		2	10	15	30	4,13	1,2
	%	10		6,7	33	50	100		
5. Araştırma ve değerlendirme varlıklarının, maliyet bedeli ile ölçülmesi doğru bir yöntemdir.	f	1	1	6	18	4	30	3,77	0,8
	%	3,3	3,3	20	60	13,3	100		
6. Maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesinden kaynaklanan tutarları tanımlayan ve açıklayan bilgilerin bulunması kullanıcılar için yararlı olacaktır.	f	2	1	5	16	6	30	3,77	1,0
	%	6,7	3,3	16	53	20	100		
7. Maden harcamalarında hangi harcamaların araştırma ve değerlendirme varlığı olarak muhasebeleştirileceğine ilişkin politika belirlemek yararlı olacaktır.	f	2		13	11	4	30	3,57	0,9
	%	6,7		36	43	13,3	100		
8. Maden araştırma ve değerlendirme harcamalarına ilişkin düzenleme yapılmasının faydalı olacağını düşünüyorum.	f		4	11	10	5	30	3,43	1,1
	%		13,3	33	36	16,7	100		
9. Defter değerinin, geri kazanılabilir tutarı aşması durumunda varlık değer düşüklüğü açısından yeniden değerlendirilmelidir.	f	2		16	10	2	30	3,33	0,8
	%	6,7		53	33	6,7	100		
10. Araştırma ve değerlendirme varlıkları, yapılarına göre maddi veya maddi olmayan duran varlıklar şeklinde sınıflandırılmalıdır.	f	1	5	14	7	3	30	3,20	0,9

Tablo 5'te görüldüğü üzere; "İşletme bilgilerinin kıyaslanabilmesi ve kaliteli bilgi üretmesi önemlidir" ile "Mali tabloların standardize edilmesi ve ortak bir muhasebe dili olması önemlidir" ifadelerinin yer aldığı maddelerin en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. İşletme bilgilerinin kıyaslanabilme derecesinin artması ve kaliteli bilgi üretmesinin önemli ve gerekli olduğu tespit edilmiştir. Ankete cevap verenler, mali tabloların standardize edilmesine ve ortak bir muhasebe dilinin oluşturulmasına yüksek oranda (4,37 ortalamalar ile) katılım göstermektedirler. Mali tabloların anlaşılır, güvenilir ve şeffaf

olmasının (4,20 ortalama ile) katılımcılar açısından önemli olduğu görülmektedir.

Mali tabloların anlaşılır olması ve güvenilirlik derecesinin artması, işletmelerin piyasa değerine pozitif etki oluşturacağı düşünülmektedir. Bilgiye ulaşılmasının katılımcılar açısından önemli olduğu (4,13 ortalama ile) yüksek oranda katılım gösterilmesiyle tespit edilmiştir. Bu durumda, işletmelere ait finansal tabloların güvenilir ve sağlıklı bilgiler içermesi, hem yatırımcılar hem de kullanıcılar için gerekli ve önemli olduğu saptanmıştır.

Yukarıda belirtilen dört ifadenin elde edilen ortalamaları dikkate alındığında; TFRS-TMS standartlar setinin okunma oranı düşük olmasına karşın, standartların olumlu etkiler yaratması ayrıca TFRS-TMS ile işletmelerin mali tablolarına ve finansal bilgilerine artı değer katacağı beklenmektedir. “Araştırma ve değerlendirme varlıklarının, maliyet bedeli ile ölçülmesi doğru bir yöntemdir” ifadesine (3,77 ortalama ile) yüksek oranda katılım gösterildiği saptanmıştır. Özellikle mevcut tek düzen sistemde benzer bir uygulamanın yer alması ortalamanın yüksek olmasına etki etmiştir. TFRS-6, tek düzen sisteminden farklı olarak, ilk muhasebeleştirme işleminden sonra araştırma ve değerlendirme varlıklarının maliyet modeli veya yeniden değerlendirme modellerinde birinin kullanılmasına da izin vermektedir.

Maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesinden kaynaklanan tutarları tanımlayan ve açıklayan bilgilerin bulunması, katılımcıların mermer faaliyetlerinden ortaya çıkan tutarların açıklanmasına ve mali tabloların şeffaflaşmasına destek verdikleri (3,77 ortalama ile) saptanmıştır. Mermer kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesinden kaynaklanan; varlıklar, borçlar, gelir ve giderler ile faaliyetlerden ve yatırımlardan kaynaklanan nakit akışları ve tutarların açıklanmasının ilgili tüm kesimler için yararlı olacağı düşünülmektedir. “Mermer harcamalarında, hangi harcamaların araştırma ve değerlendirme varlığı olarak muhasebeleştirilmesine ilişkin politika belirlemek yararlı olacaktır.” ifadesine katıldıkları (3,57 ortama ile) belirtilmiştir. Böylece hangi harcamaların araştırma ve değerlendirme varlığı olarak muhasebeleştirilmesi ve mali tablolarda bu varlıkların daha rahat ve kolay bir şekilde

görülmesi katılımcılar için önemli olduğu görülmüştür.

“Mermer araştırma ve değerlendirme harcamalarına ilişkin düzenleme yapılmasının faydalı olacağını düşünüyorum” ifadesi diğer ifadelerle kıyaslandığında daha düşük oranda (3,43 ortalama ile) katılım gösterildiği tespit edilmiştir. “Defter değeri, geri kazanılabilir tutarını aşması durumunda varlık değer düşüklüğü açısından yeniden değerlendirilmelidir” ifadesinde (3,33 ortalama ile) katılımcıların kararsız oldukları görülmüştür. Vergi Usul Kanunu’nun 316. maddesi madenlerin maliyet bedelleri üzerinden kayıt altına alınmasını öngörmüştür. Buna göre; mevcut sistemde yeniden değerlendirme yapılmadığı için, ankete katılanların konu hakkında net bir fikir sahibi olmadıkları saptanmıştır. Standartta belirtildiği üzere; değer düşüklüğünün ortaya çıkması durumunda, değer düşüklüğü zararı TFRS-36’ya (Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı) göre ölçülmesi ve açıklanması gerekmektedir.

Tablo-5’de görüldüğü üzere, “Araştırma ve değerlendirme varlıkları, yapılarına göre maddi veya maddi olmayan duran varlıklar şeklinde sınıflandırılmalıdır” ifadesi en düşük ortalamaya sahiptir. Katılımcıların (3,20 ortalama ile) bu ifadeye düşük oranda katılım göstermelerinin nedeni, bu düzenlemenin iş yükünü artırması ve muhasebe kalemleri arasında çok fazla detaya inilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Yargılara verilen yanıtların ortalaması en düşük 3,20 en yüksek ise 4,37 olarak belirlenmiştir. 3-4 bandında yer alan soruların kararsızdan katılma eğilimine, 4-5 bandındaki cevapların ise kesinlikle katılıma yönelik bir eğilimi olduğu Tablo-6’ya bakılarak yorumlanabilir.

Tablo 6: Ortalamaların Standart Sapma Eğilimleri

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10
N Valid	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean	4,37	4,37	4,20	4,13	3,77	3,77	3,57	3,43	3,33	3,20
Std. Deviation	890	718	1,095	1,224	858	1,040	971	1,194	884	961
Range	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4

Tablo-6’da yer alan, standart sapma değerleri incelendiğinde en yüksek 1,224 elde edilmiştir. Bu da verilerin ortalamalar etrafındaki yayılımını göstermektedir. Sırası ile tablo 6’nın üçüncü satırında tüm katılımcıların önermelere verdikleri cevapların ortalamaları bulunmaktadır. Ortalamalar doğrudan eğilimi belirlemek için tek başına yeterli değildir fakat standart sapma değerleri ile beraber yorumlanabilir. Bu durumda önermelere katılımcıların verdikleri değerlerin

ağırlık merkezi ve ne kadar bir yayılım gösterdikleri sonucuna varabiliriz. Önerme 8’i ele alacak olursak, ortalamanın 3,43, standart sapmanın ise 1.194 olduğunu elde ederiz. Bu durumda likert ölçeğindeki önermeler çok önemlidir. Likert ölçeğinde 1 (Kesinlikle Katılmıyorum), 5 (Kesinlikle Katılıyorum) olarak verilmiştir. Katılımcıların verdikleri yanıtların ortalaması 3,43 olması çoğunluğun verdiği cevapları Kararsız ile Kesinlikle Katılıyorum

bandında kaldığını gösterir. Standart sapma değeri ortalamanın etrafında yayılım belirteceği için ne kadar büyükse verilerin ortalamadan o kadar uzaklaştığı ifade edilebilir. Bu doğrultuda tek bir yargının ortalaması ve/veya standart sapmasını yorumlamaya çalışırken standart sapmanın büyüklüğü hakkında yanılabiliriz.

Dolayısı ile tüm önermelerin standart sapmalarını kıyaslamak daha doğru bir sonuç ortaya çıkarır. 1. önermenin standart sapma değeri diğerlerine göre büyük olduğundan verilerin ortalama etrafında daha yaygın olduğu söylenebilir. Bu yorum istenirse tüm önermeler için genişletilebilir.

Tablo 7: Yargısal İfadelerin Faktör Analizi Sonuçları

	Factor		
	1	2	3
S1		,975	
S2		,743	,437
S3			
S4	,558		
S5			,632
S6			,638
S7	,938		
S8	,634		-,552
S9	,744		,420
S10	,484		

Araştırmada likert ölçeği ile yöneltilmiş 10 önermenin Faktör Analizi sonuçları Tablo-7'de verilmiştir. Önermeler 3 ana faktör altında toplanmışlardır. Faktör yükleri incelendiğinde 1. faktör için en yüksek temsil kabiliyeti 7. önermede; 2. faktör için en yüksek temsil kabiliyeti 1. önermede; 3. faktör için ise 5. ve 6. önermelerde oluşmuştur. Önerme 2'nin 2. ve 3. Faktörler için yükleri göreceli olarak yakındır. Dolayısı ile bu madde iki faktöre de katkı sağlar. Katılımcıların fikirleri 2. faktörü %74.3 3. faktörü ise %43.7 oranında açıklamaktadır. Benzer durum 9. önermede gerçekleşmiştir. Bu madde 1. faktörü %74.4, 3. faktörü ise %42 oranında açıklamaktadır. Diğer taraftan 8. önermede farklı bir durum ile karşılaşmaktadır. Bu madde 1. Faktörü %63.4, 3. faktörü ise %55.2 oranında açıklamaktadır. Fakat 3. Faktördeki ilişki zıt yönlü bir güçle açıklamayı gerçekleştirir.

Tablo 8: Önerme Maddeleri Arasındaki Korelasyon İlişkileri

	Correlations	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10
S1	PearsonCor.	1	,762**	,203	,223	,192	,283	,353	,105	,170	,053
	Sig. (2-tailed)		,000	,282	,236	,309	,130	,056	,581	,369	,779
	N	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
S2	PearsonCor.	,762**	1	,205	-,001	,281	,375*	,117	-,249	,236	-,124
	Sig. (2-tailed)	,000		,276	,995	,133	,041	,539	,185	,210	,515
	N	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
S3	PearsonCor.	,203	,205	1	,130	,226	,151	,125	-,110	,144	-,068
	Sig. (2-tailed)	,282	,276		,493	,231	,424	,512	,563	,449	,722
	N	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
S4	PearsonCor.	,223	-,001	,130	1	,290	,275	,557**	,356	,395*	,269
	Sig. (2-tailed)	,236	,995	,493		,120	,141	,001	,053	,031	,151
	N	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
S5	PearsonCor.	,192	,281	,226	,290	1	,609**	,092	-,371*	,190	,094
	Sig. (2-tailed)	,309	,133	,231	,120		,000	,630	,044	,315	,622
	N	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
S6	PearsonCor.	,283	,375*	,151	,275	,609**	1	,320	-,205	,344	,181
	Sig. (2-tailed)	,130	,041	,424	,141	,000		,084	,278	,063	,340
	N	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
S7	PearsonCor.	,353	,117	,125	,557**	,092	,320	1	,488**	,780**	,417*
	Sig. (2-tailed)	,056	,539	,512	,001	,630	,084		,006	,000	,022
	N	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
S8	PearsonCor.	,105	-,249	-,110	,356	-,371*	-,205	,488**	1	,268	,492**
	Sig. (2-tailed)	,581	,185	,563	,053	,044	,278	,006		,152	,006
	N	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
S9	PearsonCor.	,170	,236	,144	,395*	,190	,344	,780**	,268	1	,256
	Sig. (2-tailed)	,369	,210	,449	,031	,315	,063	,000	,152		,172
	N	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
S10	PearsonCor.	,053	-,124	-,068	,269	,094	,181	,417*	,492**	,256	1
	Sig. (2-tailed)	,779	,515	,722	,151	,622	,340	,022	,006	,172	
	N	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30

Tablo-8'de önerme maddeleri arasındaki korelasyon ilişkileri gösterilmiştir. Yapılan çalışmada katılımcıların 7. ve 9. maddelere verdikleri cevaplarında yüksek pozitif korelasyon (0.780) hesaplanmıştır. Ayrıca 1. ve 2. maddelere verdikleri cevaplarda da yüksek pozitif korelasyon (0.762) hesaplanmıştır. Pozitif korelasyon katılımcıların bu soru çiftlerine verdikleri benzer yaklaşımdaki yanıtların oranlarını göstermektedir. Dolayısıyla katılımcıların 7 - 9 önermelere verdikleri yanıtlar %78 oranında ve 1 - 2 no'lu önermelere verilen yanıtlar ise %76.2 oranında aynı yönde ilişkilidir. Diğer taraftan, 5 ve 8 no'lu önermelere verilen cevaplarda en yüksek negatif korelasyon (-0.371) elde edilmiştir. Negatif korelasyon katılımcıların bu önerme çiftine verdikleri cevapların birbiri ile zıt hareket ettiği sonucu çıkarılabilir. Dolayısı ile 5

- 8 no'lu önermelere verilen yanıtlar %37.1 oranında zıt yönde ilişkilidir.

Tablo 9: Cronbach Alpha Katsayısı Değişimleri

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
S1	34,70	22,424	,475	.700
S2	34,57	25,151	,321	.724
S3	34,37	26,792	,191	.740
S4	34,37	23,068	,508	.695
S5	34,93	25,306	,309	.726
S6	34,80	24,303	,475	.703
S7	33,93	21,237	,672	.664
S8	33,77	26,737	,184	.742
S9	33,77	24,599	,576	.696
S10	34,00	24,069	,304	.732

"Mermer harcamalarında hangi harcamaların araştırma ve değerlendirilme varlığı olarak muhasebeleştirilmesine ilişkin politika belirlemek yararlı olacaktır." maddesinin araştırmadan çıkarılması durumunda güvenilirliğin %66,4'e düştüğü görülmüştür. Bu durumun aksine "Mermer araştırma ve değerlendirme harcamalarına ilişkin düzenleme yapılmasının faydalı olacağını düşünüyorum." maddesinin araştırmadan çıkarılması durumunda güvenilirliğin %74,2'ye yükseldiği görülmüştür. Tüm maddelerin bulunması durumunda elde edilen %73,5 güvenilirlik oranına çok etki etmek mümkün olmadığı belirlendiği için bu hali ile araştırma sonuçlandırılmıştır.

SONUÇ

Küreselleşme ile beraber ülkeler arası etkileşim artmış, rekabet ve işbirliği önemli hale gelmiştir. Küreselleşmenin ana hedeflerinden biri, gelişen bu şartlar altında sermaye piyasalarının önündeki kısıtlayıcı ve engelleyici yapıların ortadan kalkması ve dünyanın tek bir pazar haline gelmesidir. Bu süreç, birçok konuyu etkilediği gibi dünya genelinde uygulanan muhasebe sistemlerini de etkilemiştir. Muhasebe standartları konusunda, Avrupa Birliği'nin daha sonra Amerika Birleşik Devletleri'nin katkısı ile ortak bir muhasebe sistemi oluşturma çabasına girilmiştir. Özellikle 1 Ocak 2005'ten itibaren Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde bulunan ve borsalarda listelenmiş olan işletmelerin mali tablolarını muhasebe standartlarına göre düzenlenmeye başlamasıyla standartların küresel düzeyde uygulanma süreci de hızlanmıştır. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayımlanan UFRS-6 standardının

tercümesi yapılarak, Türkiye için TFRS 6 olarak yayımlanmıştır. TFRS-6 standardı, maden kaynakların araştırılması ve değerlendirilmesi aşamasında ortaya çıkan harcamalara ilişkin finansal raporlama esaslarını belirlemektedir. Maden araştırma ve değerlendirme konusuna yönelik olarak, özel bir standart mevcut olmaması ve arama ve değerlendirme harcamalarına ilişkin özel bir yöntemin bulunmaması, standardın oluşmasına etki eden temel nedenlerdir. Bu çalışmada, Afyonkarahisar ilinde faaliyet gösteren mermer işletmeleri üzerine ampirik bir çalışma yapılmıştır.

Araştırmada, TFRS-6 Maden Arama ve Değerleme Standardının getirdiği düzenlemeler ile TFRS/TMS standartlar setinin olumlu etkileri, işletme yöneticileri tarafından hangi düzeyde algılandığı ve konu hakkındaki bilgi seviyesi ölçülmeye çalışılmıştır. Bu çalışma yapılırken TFRS ve TMS ile ilgili yapılan araştırmalardan elde edilen veriler analiz edilerek, anket oluşturulmuştur. Çalışmanın ilk kısmında yer alan demografiye ilişkin sorularda, işletme yöneticilerinin genel olarak erkek ve büyük oranda üniversite mezunu (Lisans/Ön lisans) oldukları görülmüştür. Çalışma sonuçlarına göre; Organize sanayi bölgesinde kurulan işletmelerin diğerlerine göre yeni getirilen standartları okuma oranı daha düşük olmasına karşın, organize sanayi bölgesinde kurulan işletmelerin diğerlerine göre dışarıya açılma oranı daha yüksektir.

Aynı zamanda, mermer işletmelerinin, yeni getirilen muhasebe standartlarını okuma durumu ve ihracat yapma durumu arasındaki ilişki incelendiğinde ise ihracat yapan işletmelerde standartlara olan ilginin daha yoğun olduğu saptanmıştır. TFRS-TMS'nin getirdiği yeniliklerin

ve bu yeniliklerin yarattığı olumlu etkilere karşı algılanma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Özellikle, TMS/TFRS ile mali tabloların şeffaf, güvenilir, anlaşılabilir olması, işletme bilgilerinin karşılaştırılabilir ve kıyaslanabilir düzeyinin kolaylaşması ve işletmelerin daha kaliteli bilgi üretmesinin önemli olduğu ve yüksek oranda desteklendiği tespit edilmiştir. Ancak TFRS/TMS ile finansal bilgilerin düzenlenmesinin kolaylaşması ve işletmelerde muhasebe denetiminin etkin bir şekilde uygulanması konusunda, ankete katılanlar arasında kararsız bir tutum ve bilgi düzeyinin yetersiz olmasında kaynaklanan olumsuz bir düşüncenin hâkim olduğu görülmüştür. TFRS ve TMS'nin sahip olduğu avantajların ve işletmelerde olumlu etki yaratacağını düşünenlerin oranı muhasebe standartlarını okuma oranıyla paralellik göstermektedir.

Asıl araştırma konusu olan TFRS-6 Maden Araştırma ve Değerleme Standardının algılanma düzeyi ve getirdiği düzenlemeler hakkındaki bilgi seviyesi incelendiğinde ise, katılımcılar arasında standarda ilişkin bilgi sahibi olan bulunmamasına rağmen standarda ilişkin önermelere olumlu cevaplar verildiği saptanmıştır. İlave olarak TFRS-6'nın getirdiği yenilikler çerçevesinde, araştırma ve değerlendirme varlıklarının maliyet bedeli ile ölçülmesi aynı zamanda maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesinden kaynaklanan tutarları tanımlayan ve açıklayan bilgilerin bulunmasının katılımcılar tarafından desteklendiği ve bu düzenlemelerin pozitif katkıları olacağını düşünenlerin çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir.

Bununla birlikte mermer harcamalarında, hangi harcamaların araştırma ve değerlendirme varlığı olarak muhasebeleştirileceğine ilişkin politika belirlemenin de yararlı olacağı beklenmektedir. TFRS-6 ile ilgili olarak anket çalışması çerçevesinde katılımcıların konu ile ilgili olarak yaptıkları değerlendirmeye göre; standardın uygulanmasının yaygınlaşması ve KOBİ düzeyinde faaliyet gösteren işletmelerin kullanmaya başlamasıyla standartla ilgili farklı sonuçların ortaya çıkabileceği görülmüştür. standartlarını okuma oranıyla paralellik göstermektedir.

Asıl araştırma konusu olan TFRS-6 Maden Araştırma ve Değerleme Standardının algılanma düzeyi ve getirdiği düzenlemeler hakkındaki bilgi seviyesi incelendiğinde ise, katılımcılar arasında standarda ilişkin bilgi sahibi olan bulunmamasına rağmen standarda ilişkin önermelere olumlu cevaplar verildiği saptanmıştır. İlave olarak TFRS-6'nın getirdiği yenilikler çerçevesinde, araştırma ve değerlendirme varlıklarının maliyet bedeli ile ölçülmesi aynı zamanda maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesinden

kaynaklanan tutarları tanımlayan ve açıklayan bilgilerin bulunmasının katılımcılar tarafından desteklendiği ve bu düzenlemelerin pozitif katkıları olacağını düşünenlerin çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir.

Bununla birlikte mermer harcamalarında, hangi harcamaların araştırma ve değerlendirme varlığı olarak muhasebeleştirileceğine ilişkin politika belirlemenin de yararlı olacağı beklenmektedir. TFRS-6 ile ilgili olarak anket çalışması çerçevesinde katılımcıların konu ile ilgili olarak yaptıkları değerlendirmeye göre; standardın uygulanmasının yaygınlaşması ve KOBİ düzeyinde faaliyet gösteren işletmelerin kullanmaya başlamasıyla standartla ilgili farklı sonuçların ortaya çıkabileceği görülmüştür.

KAYNAKÇA

- Aderemi, K. A., ve Isenmila, P. A. 2013. A Perception Analysis of the Mandatory Adaption of International Financial Reporting Standards (IFRS) in Nigeria. *Journal of Emerging Trends in Economics and Management Sciences*, 4(2), 203-210.
- Aysan, M. 2007. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Küresel Uyum. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 51-56.
- Bengü., H., Özdemir, F.S. ve Çelik.S. 2014. Niğde İlindeki Muhasebe Meslek Mensuplarının Finansal Raporlama Standartlarına Bakış Açılarının Ampirik Olarak Değerlendirilmesi." *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 7.1. 175.
- Daske, H., Hail, L., Leuz, C., ve Verdi, R. 2008. Mandatory IFRS Reporting Around the World: Early Evidence on the Economic Consequences. *Journal of Accounting Research*, 46 (5), 1085-1142. Erdoğan, M., ve Dinç, E. 2009. Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (43). Temmuz. 154-169.
- Erdoğan, M., ve Dinç, E. 2009. Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (43). Temmuz. 154-169.
- Fidan, M. E., & Cinit, H. 2013. Türkiye Finansal Raporlama Standartları Çerçevesinde KOBİ Muhasebe Standartlarının Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Algı Düzeylerinin Tespitine Yönelik Uygulama (Eskişehir İli Örneği). *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (59), Temmuz. 39-60.
- Kahraman A. (2016), Muhasebe Standartlarının Sektörel Algılanması: Mermer İşletmeleri Örneği, A.K.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Kırhoğlu, H., ve Şenol, A. 2011. KOBİ'lerde UFRS ve BASEL II Düzenlemelerinin Farkındalığının Araştırılması: Doğu Marmara Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (52), Ekim. 25-45.
- Kim, H.P. 2011. Investigating Perceptions Concerning the Adoption of International Financial Reporting Standards (IFRS) Among College Students. Texas Tech University: Master of Science.
- 105 Kurcan, F., Uyar, S., ve Tetik, N. 2011. Meslek Mensuplarının Ufrs'ye Bakış Açıları ve Farkındalık Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 3 (4), 15-28.
- Mbetu, K. C., Marume, S., ve Srinivasan. K. 2014. The Accounting Professionals' Perceptions on Compliance Disclosures with IFRS/IAS in Zimbabwe. *International Journal of Research in Social Sciences*, 3 (7), 8- 21.
- Naoum, V.-C., Sykianakis, N., ve Tzovas, C. 2011. The Perceptions of Managers of Greek Firms Regarding the Costs and Benefits Ensuing from the Adoption of International Financial Reporting Standards in Greece. *International Journal of Economic Sciences and Applied Research*, 4 (3), 59-74.
- Parlakkaya, R. 2004. Muhasebede Uluslararası Uyum ve Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye'de Muhasebe Uyumlaştırma Çabaları. Selçuk Üniversitesi İİBF. *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* (7), 118-139.
- Strouhal, J., Paseková, M., Kovářík, M., Kallaste, K., Nikitina- Kalamäe, M., Blechová, B., et al. 2013. Professional Accountants' Perception on Measurement Issues in Financial Reporting. *Wseas Transactions on Business and Economics*, 10 (3), 278-289.
- Uyar, A., ve Güngörmüş, A. H. 2013. Perceptions and knowledge of accounting professionals on IFRS for SMEs: Evidence from Turkey. *Research in Accounting Regulation*, 25 (1), April. 77-87.
- Ülkü, S. 2008. KOBİ'ler için UFRS Taslağının Muhasebe Mesleğini Mensupları Tarafından Algılanışına Yönelik Bir Araştırma, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Yel, T., ve Erdem, M.S. 2015. Muhasebe Meslek Mensuplarının UFRS Hakkındaki Farkındalık Düzeylerinin Tespiti: Bolu İli Örneği", *AİBÜ-İİBF Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Cilt 11, Yıl 11, Sayı 2, 217-231.